

Esitan Kultuuri Tegu 2019 auhinna kandidaadiks Soome-Ugri Filmifestivali ja selle eestvedaja Edina Csüllögi.

Rahvusvaheline Soome-Ugri Filmifestival toimus 3.-5. juulil 2019. Lõuna-Eestis, Sänna kultuurimõisas juba kuuendat korda. Festival on ainulaadne sest toob kokku Eestis elavad erinevad soome-ugri rahvad - eestlased, setod, võrokeled, soomlased, ungarlased, marid, udmurdid, komid ja paljud teised.

Enamasti on need väikeste rahvaste esindajad, kelle keel ja kultuur vajab toetust ja abi. Maailmas kõneldakse umbes 7000 keelt, aga vähemalt miljoni kõnelejaga keeli pole palju, rohkem on selliseid, mille kõnelejaskonda mõõdetakse tuhandete, sadade või kümnetega. Umbes 580 maailma keelt räägib vähem kui kümme inimest ning 650 keelt ei oska rääkida enam üksi laps. Viimastel aastatel on hääbunud umbes neli-viis keelt aastas ja järgmisteks kümnenditeks ennustatakse keelte väljasuremise plahvatuslikku kasvu.

Et seda hävingut mitte käed rüpes pealt vaadata, alustas Edina Csüllög seitse aastat tagasi Soome-Ugri Filmifestivaliga. Ikka selleks, et anda sugri väikerahvastele usku ja kindlust oma kultuuri ja keelt hoida. Tegu on maailmas ainulaadse festivaliga, ainsa kohaga, kus soome-ugri väikerahvaste filmitegijad saavad oma filme näidata, isekeskis kohtuda ja tunnustust kogeda. Festival on avatud ja seetõttu menukas ka mitte soome-ugri rahvaste seas, paljud külalised ja vabatahtlikud on vene rahvusest.

Viimastel aastatel ei keskendu festival ainult filmikunstile, vaid laiemalt soome-ugri rahvaste kultuurile. Festivalil on lisaks filmiprogrammidele kontserdid ja õpitoad. Valmistatakse erinevate rahvaste toite, toimuvad kunstinäitused, teatrietendused, improviseeritud esinemised ja kontserdid. Nii on festival omalaadne kohtumispaik, kus erinevad kultuurid kokku saavad ning üksteist paremini tundma õpivad. Leitakse uusi sõpru, sünnivad uued ideed koostööks ja leitakse inspiratsiooni ühisteks ettevõtmisteks.

Tegu on kogukonna festivaliga, mis toimub tänu vabatahtlike suurele panusele. See teeb festivali korraldamise keerulisemaks, aga samas muudab festivali iseorganiseeruvaks kogukondlikuks ettevõtmiseks, mis viib ühiskonda edasi. Nii on festivali korraldajat hulgas ungarlased, eestlased, setod, marid, udmurdid, venelased jt. Eestis elavate väikerahvaste setode ja võrokeste seisukohalt on oluline, et festival toimub Lõuna-Eestis ning alati on õpitubadesse oodatud just kohalikud noored, kes väärtustavad oma keelt ja kultuuri.

Festivali eestvedaja Edina Csüllög on pärit Ungarist, Budapestis, aga elab juba enam kui kümme aastat Eestis, põhiliselt Lõuna-Eesti metsas. Kasvatatakse kahte poega ja räägib nendega võimalikult palju ungari keelt, et nad oma juuri ei kaotaks. Samasuguse kirega on Edina Csüllög loonud hästitoimiva organisatsiooni ja festivali, mis inspireerib sadu ja sadu inimesi nii Eestis kui kaugemal oma kultuuri ja keelt hindama ja hoidma.

Tänavu toimub festival juba seitsmendat korda ning on eelhäälestuseks Tartus toimuvale Soome-ugri rahvaste maailmakongressile, millega festival koostööd teeb. Seetõttu on festivali patrooniks palutud ka president Kersti Kaljulaid, kes ei ole oma otsusest veel teatanud, aga külla on oodata ka Soome esimene naispresident Tarja Haloneni.

Anti Naulainen

MTÜ FUFF juhatuse liige

anti.nau@gmail.com

56504022